

2026Z16001 (ingezonden 9 juli 2026)

Vragen van het lid Oosterhuis (D66) aan de staatssecretaris van Financiën over de CPB-publicatie over de erfbelasting.

Vraag 1

Heeft u kennisgenomen van het CPB-rapport 'Erfbelasting in beeld : feiten, percepties en voorkeuren van Nederlanders'?¹

Antwoord op vraag 1

Ja.

Vraag 2

Het Centraal Planbureau (CPB) laat zien dat de opbrengst van de schenkbelasting tussen 2017 en 2022 fors is gestegen. Hoe verklaart u deze trend?

Antwoord op vraag 2

Zoals door het CPB in het onderhavige rapport wordt toegelicht, hangt de gestegen opbrengst van de schenkbelasting zowel samen met het feit dat er vaker is geschonken - met name van ouders aan kinderen - als dat de gemiddelde omvang van schenkingen is toegenomen. Dit blijkt uit CBS-statistieken die zijn gebaseerd op de aangiften schenkbelasting.

Vraag 3

Op welke wijze is in de ramingen van de erf en schenkbelasting rekening gehouden met een toenemend aantal overlijdens en grotere nalatenschappen? Op welke uitgangspunten is de raming gebaseerd?

Antwoord op vraag 3

De raming van de inkomsten uit de schenk- en erfbelasting voor jaar t tot en met t+4 is allereerst gebaseerd op gerealiseerde kasopbrengsten in t-1. Door elk jaar de meest actuele gegevens te gebruiken wordt ook rekening gehouden met de toename in nalatenschappen. Vervolgens wordt de ontwikkeling ten opzichte van de realisaties in jaar t-1 bepaald aan de hand van de door CPB geschatte groei van het bbp in jaar t tot en met t+4. Tot voor kort werd de door CPB geraamde ontwikkeling van de huizenprijzen als variabele voor de ontwikkeling van de inkomsten uit de schenk- en erfbelasting genomen, omdat bijna de helft van het totaal aan nagelaten vermogen bestaat uit de waarde van de eigen woning van de erflater. Echter bij de recente herschatting van de inkomstenraming bleek de standaardfout van de raming van de huizenprijsontwikkeling relatief hoog.² Daarom is in lijn met het advies van de Expertgroep Realistisch Ramen besloten over te gaan op een zogeheten naïeve raming.³ Een naïeve raming is een eenvoudige schatting op basis van minimale aannames, zonder gebruik te maken van complexe modellen. Voor de raming van de inkomsten uit de schenk- en erfbelasting betekent dit dat dezelfde groei wordt verondersteld als het bbp. Bij de herschatting is ook de ontwikkeling van sterftcijfers als verklarende variabele overwogen. Voor deze variabele werd – zeker binnen de ramingshorizon van vier jaar - echter geen sterk verband gevonden.

Vraag 4

Deelt u de conclusie van het CPB dat er breed maatschappelijk draagvlak bestaat voor een progressievere erfbelasting, waarbij grote erfenissen effectief zwaarder belast mogen worden dan nu?

¹ CPB (2026), 'Erfbelasting in beeld: feiten, percepties en voorkeuren van Nederlanders.' <https://www.cpb.nl/publicatie/erfbelasting-beeld-feiten-percepties-en-voorkeuren-van-nederlanders>.

² Kamerstukken II 2025/26, 2026D34295. [Verbetering verantwoording en begroting | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#).

³ Kamerstukken II 2024/25, 2025D11055. [Op drift of op koers Analyses en aanbevelingen om beter te ramen en begroten | Tweede Kamer der Staten-Generaal](#)

Antwoord op vraag 4

Het CPB heeft voor zijn studie onder andere gebruik gemaakt van enquêtedata uit de studie “Perceptions of inequality and fiscal policy preferences” uit 2023, uitgevoerd door Centerdata (Tilburg University) op het LISS panel (Longitudinal Internet studies for the Social Sciences). Dit panel is representatief voor de Nederlandse bevolking en wordt veel gebruikt voor wetenschappelijk onderzoek en wordt beheerd door Centerdata. Uit de analyses die het CPB heeft gemaakt op basis van deze bestaande enquête-data en gekoppeld aan CBS-microdata blijkt dat - ongeacht leeftijd of hoogte vermogen - een groot deel van de mensen vindt dat grote erfenissen zwaarder mogen worden belast dan kleine erfenissen. In de enquête is gevraagd naar voorkeurstarieven van de erfbelasting. Uit de CPB-analyse blijkt dat zowel het gemiddelde voorkeurstarief als het mediane voorkeurstarief van mensen stijgt naarmate de erfenis groter is. Op basis van dit resultaat concludeert het CPB dat er een duidelijke voorkeur is voor mensen voor een progressieve opbouw van de erfbelasting. Zoals het CPB ook aangeeft, wordt de belastingdruk op erfenissen in Nederland bepaald door de relatie tot de overledene en het type vermogen en loopt de belastingdruk op erfenissen binnen elk relatietype op met de omvang. Op basis hiervan kan worden geconcludeerd dat de huidige erfbelasting progressief uitpakt en de enquêteresultaten duiden erop dat dit ontwerp op draagvlak kan rekenen. Of er ook draagvlak bestaat voor meer progressie dan het huidige stelsel, kan ik op basis van het CPB-onderzoek niet concluderen. Het CPB geeft immers aan dat bij de interpretatie van de enquêteresultaten enkele kanttekeningen passen. Zo is niet vast te stellen in hoeverre respondenten op de hoogte zijn van de werkelijke belastingtarieven, en is onduidelijk of zij in hun antwoord rekening houden met bestaande vrijstellingen en of zij voor kinderen juist wel of niet een lager tarief wensen dan voor andere relaties. In de enquête zijn mensen niet geïnformeerd over de huidige vrijstellingen in de erfbelasting, de huidige tarieven en schijfgrenzen en de verschillen daarin afhankelijk van de relatie met de overledene. De focus van het CPB in hun analyse - zo geeft het CPB aan - ligt dan ook niet zozeer op de absolute hoogte van de voorkeurstarieven maar meer op de verschillen in voorkeuren tussen groepen. Mijn conclusie is dat uit de CPB-analyse blijkt er een voorkeur bestaat voor een progressieve belasting van erfenissen, maar dat op basis van deze analyse verder geen uitspraken kunnen worden gedaan over de mate van progressie en of dat afhankelijk is van de relatie tot de overledene en/of het type vermogen.

Vraag 5

Kunt u een schatting geven van de jaarlijkse belastinginkomsten wanneer de mediane voorkeurstarieven uit de CPB-studie worden ingevoerd: vier procent vanaf 10.000 euro , 11 procent vanaf 100.000 euro en 25 procent vanaf één miljoen euro?

Antwoord op vraag 5

Zoals in antwoord op vraag 4 is aangegeven heeft het CPB heeft voor zijn studie onder andere gebruik gemaakt van resultaten uit een enquête dat in 2023 is uitgevoerd door Centerdata op het LISS panel. Aan respondenten is in die enquête gevraagd welk belastingtarief zij wenselijk achten voor erfenissen van ouders aan kinderen, bij bedragen van € 10.000, € 100.000 en € 1 miljoen.⁴

De schijfgrenzen die gebruikt zijn in de enquête wijken af van de huidige wettelijke schijfgrenzen. In 2026 geldt voor kinderen een vrijstelling van € 26.230 en een tarief van 10% voor het bedrag daarboven tot € 158.699 en een tarief van 20% voor het bedrag boven € 158.699. Het gemiddelde bedrag dat kinderen erven en waarover aangifte is gedaan en boven de kindvrijstelling uitkomt, bedraagt € 80.700 en het doorsnee (mediane) bedrag € 40.600, zie tabel 2.1 uit het CPB-onderzoek. Niet duidelijk is waarom in de enquête voor afwijkende schijfgrenzen is gekozen. Dit maakt de uitkomst voor de hoogte van de voorkeurstarieven lastig te vergelijken met de huidige tarieven.

⁴ In het LISS is alleen gevraagd naar de erfbelasting en niet de schenkbelasting

Het mediane voorkeurstarief van respondenten in de CPB-studie loopt op van 4% vanaf een erfenis van € 10.000, naar 11% vanaf € 100.000 euro en 25% vanaf € 1 miljoen euro. Zoals het CPB vermeldt in het rapport kan uit het onderzoek niet goed afgeleid worden of respondenten hierbij doelen op een marginaal tarief of het effectieve tarief. Indien dit als voorkeur voor marginale tarieven wordt beschouwd, leidt een dergelijk drieschijvenstelsel met genoemde schijfgrenzen voor zowel de schenk- als de erfbelasting en specifiek voor schenkingen en erfenissen van ouders aan hun kinderen, tot een budgettaire derving van structureel € 690 miljoen ten opzichte van de huidige opbrengst uit de schenk- en erfbelasting.⁵ Hierbij is uitgegaan van een verlaging van de bestaande vrijstelling in de erfbelasting voor kinderen van de huidige € 26.230 naar € 10.000⁶ en is verondersteld dat de huidige tarieven, schijflengtes en vrijstellingen voor vermogensoverdrachten tussen andere relaties dan die van ouder op kind ongewijzigd blijven.

Vraag 6

Deelt u de mening dat de schenk- en erfbelasting onderdeel is van het brede vermogensdomein en kan dienen als dekkingsoptie voor de motie Eerdmans/Bikker (Kamerstuk 36848, nr. 67)?

Antwoord op vraag 6

Het kabinet deelt de mening dat de schenk- en erfbelasting onderdeel zijn van het brede vermogensdomein.

Vraag 7

Het CPB geeft aan dat het gebrek aan data van erfenissen en schenkingen die onder de vrijstellingsgrens vallen in de toekomst groter wordt. Bent u bereid te onderzoeken hoe het zicht op vermogensoverdrachten onder de vrijstellingsgrens kan worden verbeterd, zodat toekomstig beleid beter op data gebaseerd kan worden?

Antwoord op vraag 7

Het CPB geeft aan dat de beschikbare data een substantieel, maar geen volledig beeld geven van de vermogensoverdrachten en dat een onvolledig beeld relevanter kan worden naarmate het aantal vermogensoverdrachten gaat toenemen. Over erfenissen die gelijk zijn aan of kleiner zijn dan de vrijstelling van de erfbelasting hoeft geen aangifte te worden gedaan. Het CBS maakt een schatting van het nagelaten vermogen van overledenen waarover geen aangifte is gedaan bij overlijden, door uit te gaan van het aangegeven vermogen in de inkomstenbelasting (IB)-aangifte van de overledene in het jaar voor het overlijdensjaar. Op basis hiervan geeft CBS aan dat over 75% van het nagelaten vermogen aangifte wordt gedaan. Voor schenkingen die niet uitkomen boven de vrijstelling schenkbelasting, hoeft geen aangifte schenkbelasting te worden gedaan. Een uitzondering hierop zijn schenkingen waarbij een beroep wordt gedaan op de algemene eenmalig verhoogde schenkvrijstelling, of op de schenkvrijstelling voor een dure studie. Daar moet wel aangifte over worden gedaan. In de recent verschenen evaluatie van de jaarlijkse ouder-kindschenkvrijstelling⁷ is op basis van een enquête geschat dat 75% van alle schenkingen van ouders aan hun kinderen in een kalenderjaar onder de schenkvrijstelling valt (€ 6.908 in 2026).

Meer data zouden in theorie verkregen kunnen worden door in alle gevallen van vermogensoverdrachten mensen te verplichten aangifte te doen. Op dit moment zijn volgens het CBS voor ongeveer 35% van de overledenen gegevens beschikbaar uit de aangifte erfbelasting.⁸ Uitbreiding naar 100% bij de erfbelasting zou een aanzienlijke administratieve last voor mensen tot gevolg hebben en ook anderszins een enorme impact hebben op mensen die geconfronteerd zijn met een overlijden, terwijl deze erfgenamen geen

⁵ De raming van de opbrengst uit de schenk- en erfbelasting voor 2026 op basis van de stand bij Voorjaarsnota 2026 bedraagt € 4.239 miljoen.

⁶ De vrijstellingen in de schenkbelasting voor kinderen blijft ongewijzigd.

⁷ Kamerstukken II 2025/26, 31066, nr. 1530.

⁸ De nalatenschappen van deze 35% vormen volgens schatting van het CBS circa 75% van al het nagelaten vermogen.

erfbelasting hoeven te betalen. Ook voor de uitvoeringslast van de Belastingdienst zou dit een impact hebben. Deze flinke toename in administratieve last en de uitvoering geldt ook voor een uitbreiding van een verplichte aangifte schenkbelasting voor alle bedragen die nu onder de reguliere vrijstellingen vallen.

Vraag 8

Wanneer neemt u een besluit over het moderniseren van de forfaits in de erf en schenkbelasting? Bij welke stakeholders worden de ingeschatte effecten van afschaffing getoetst, zoals u in uw brief van 30 juni 2026 schreef? Kunt u de opbrengst van deze toetsing delen met de Kamer?

Antwoord op vraag 8

In mijn brief van 30 juni 2026 is de Tweede Kamer geïnformeerd over een bijeenkomst met stakeholders om input op te halen over het voorstel om de rekenrente en levensverwachtingen waarmee in de schenk- en erfbelasting wordt gerekend te moderniseren.⁹ Een uitgewerkt voorstel is begin dit jaar door mijn ambtsvoorganger Heijnen naar uw Kamer gestuurd conform toezegging van zijn ambtsvoorganger Van Oostenbruggen in reactie op het door Deloitte uitgevoerde onderzoek op welke wijze de forfaits in de schenk- en erfbelasting gemoderniseerd kunnen worden.^{10,11} De stakeholderbijeenkomst heeft inmiddels plaatsgevonden en werd bijgewoond door vertegenwoordigers van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs (NOB), de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB), het Register Belastingadviseurs (RB) en de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN). Zoals ik in mijn brief van 30 juni jl. heb aangegeven, dient de feedback van stakeholders als input voor politieke besluitvorming over het voorstel.

Vraag 9

Welke maatregelen bent u aan het voorbereiden om papieren schenkingen, waarmee erf en schenkbelasting kan worden ontweken, minder aantrekkelijk te maken? Wanneer wilt u hierover besluiten?

Antwoord op vraag 9

Voor de aanpak van papieren schenkingen zijn twee maatregelen geschetst in de bijlage 7 van de Voorjaarsnota 2026.¹² Hiermee is invulling gegeven aan de toezegging van de voormalige staatssecretaris van Financiën aan het Tweede Kamerlid Stultiens om opties in kaart te brengen om papieren schenkingen tegen te gaan. Het gaat om de volgende twee maatregelen:

1. Lagere rentevergoeding

Momenteel is de schenker een jaarlijkse rente van 6% verschuldigd over de papieren schenkingen. Dit percentage betreft de wettelijke rekenrente in de schenk- en erfbelasting. In het moderniseringsvoorstel van de rekenrente en levensverwachtingen in de schenk- en erfbelasting dat mijn ambtsvoorganger begin dit jaar naar uw kamer heeft gestuurd, wordt geadviseerd de rekenrente te actualiseren op basis van de huidige marktrenten en de huidige levensverwachting en deze periodiek te actualiseren.¹³ De gemoderniseerde rekenrente per 1 januari 2028 wordt op basis van de huidige renteverwachtingen geraamd op 3%, hetgeen fors lager is dan de huidige 6%. Deze maatregel heeft twee effecten. Ten eerste neemt het voordeel van een papieren schenking af doordat er via rentebetalingen minder vermogen zonder schenkbelasting overgedragen kan worden. Ten tweede kan het papieren schenkingen aantrekkelijker maken. Door de lagere rentevergoeding kunnen schenkers met een relatief beperkt liquide vermogen in totaal een hoger bedrag op papier schenken.

⁹ Kamerstukken II 2025/26, 32140, nr. 315.

¹⁰ Kamerstukken II 2025/26, 32140, nr. 288.

¹¹ Kamerstukken II 2024/25, 32 140, nr. 224.

¹² Kamerstukken II 2025/26, 36915, nr. 1.

¹³ Kamerstukken II 2025/26, 32140, nr. 288.

Het eerste effect is naar verwachting groter, waardoor per saldo minder fiscaal voordeel met papieren schenkingen behaald zal worden dan nu het geval is.

2. *Fictieve verkrijging voor de schenk- en erfbelasting*

Bij deze maatregel wordt het progressievoordeel in de schenk- en erfbelasting van de hoofdsom van een papieren schenking weggenomen. Dit wordt bereikt door het bedrag van papieren schenkingen dat tijdens leven wordt afgelost of dat opeisbaar is na overlijden hetzelfde (progressief) te belasten als wanneer die geldoverdracht of dat overlijden had plaatsgevonden zonder voorafgaande papieren schenking. In de schenkbelasting wordt een fictieve verkrijging opgenomen van de aflossing van een papieren schenking door de schenker. In de erfbelasting wordt een fictieve verkrijging opgenomen van het bedrag van (het nog niet afgeloste deel van) de papieren schenking op het moment van overlijden van de schenker. Eventueel eerder over de papieren schenking betaalde schenkbelasting kan worden verrekend om dubbele belastingheffing te voorkomen.

Met het voorstel om de rekenrente en levensverwachtingen waarmee in de schenk- en erfbelasting wordt gerekend te moderniseren worden tevens papieren schenkingen per saldo minder aantrekkelijk. Er heeft geen besluitvorming over dit voorstel plaatsgevonden.